

Hoofdstuk 3

Individuele vrijheid als breekijzer

Nigel herinnert zich de tijd dat de arbeidersbeweging sterk stond. Bristol had op dat vlak een mooie reputatie. Vandaag blijft daar amper nog iets van over. Hij blikt terug op de protestbewegingen uit de jaren 1989-1991. Dat protest kwam er tegen de Poll Tax, Nigel was heel actief in de revolve. In die periode woonde Nigel opnieuw in Bristol, uit puur heimwee, maar niet voor lang. Bristol laat hem niet los, hij heeft een haat-liefdeverhouding met de stad. "Thatcher wou in 1989 de Poll Tax invoeren. Die Poll Tax was een vlaktaks, een vast bedrag dat iedereen moest betalen ongeacht zijn inkomen, een taks per hoofd. Minder gegoede mensen moesten evenveel opfoesten als de kapitaalkrachtige. Het protest was

.....

Wie de vrije markt ter discussie stelt, krijgt lik op stuk van de vrije-marktayatollahs: "Wát? Zij stellen ons in vraag? Dat is een versto-

groot en bracht duizenden mensen op de been', vertelt hij. 'Die Poll Tax was een nieuwe, forfaitaire gemeentebelasting. Buitengewoon onrechtvaardig. Zo moest een arbeidersgezin met twee kinderen in Edinburgh 500 Britse pond [zo'n 680 euro] per jaar betalen, terwijl de toenmalige minister voor Schotland Malcolm Rifkind maar 400 pond moest afdragen. Ook al woonde Malcolm Rifkind in een kasteel in de buitenwijken van Edinburgh. Deze taks werd de "Poll Tax" [stem-taks] genoemd omdat de verkiezingslijsten de belangrijkste bron waren voor het opstellen van de personenregisters. Er ontstond een brede massabeweging van burgerlijke ongehoorzaamheid, ruim 18 miljoen Britten weigerden de belasting te betalen.'

We wandelen over een immens grasveld voor de kathedraal van Bristol terwijl Nigel zijn verhaal over de Poll Tax voortzet. De twee torens van het neogotische gebouw werpen hun lange schaduwen over het gazon. De lente is in het land, de paasbloemen en krokussen beginnen te bloeien. Rond het plein zitten jongens

.....

ring van de goddelijke orde!" Maar die ayatollahs zijn net als de Herald of Free Enterprise, uiteindelijk zullen ook zij kapseizen. Als

en meisjes samen in groepjes. Een meisje leest aandachtig een vuistdik boek, een tiental Aziatische jongens speelt cricket in ontbloot bovenlijf. Wellicht studenten, denk ik. Bristol telt een van de grootste universiteiten van Engeland en vele hogescholen. 'Op dit plein organiseerden we een grote meeting. De pastoor dacht dat hij ons het zwijgen kon opleggen door de klokken van de kathedraal te laten luiden. Maar een paar anarchisten klommen in de kerktoren en hebben de klokken gesaboteerd zodat de meeting gewoon kon plaatsvinden. We trokken met tientallen bussen naar Londen om mee te doen aan de grote mars tegen de Poll Tax. Meer dan 200.000 mensen kwamen de straat op. Enkele maanden later moest Thatcher aftreden. Zo'n verzet, dat is vandaag in Engeland niet meer denkbaar. Ruim dertig jaar lang hebben ze de geesten murw geslagen met steeds weer hetzelfde riedeltje: "TINA, *There Is No Alternative*".'

De Poll Tax kan je een beetje vergelijken met de turteltaks die de Vlaamse regering elk gezin, met een aansluiting op het elektriciteitsnet, opdringt. Ook de turteltaks

.....

je beseft dat een ideologische discussie wél mogelijk is, dan kun je gaan voor de alternatieven.'

is een taks die voor elk gezin gelijk is en die geen rekening houdt met het inkomen. De turteltaks wordt wel niet per hoofd gefactureerd, wel per stroomaansluiting. Voor alleenstaanden en gezinnen, maar ook voor zelfstandigen en kleine bedrijven is het een regelrechte ramp. Toch was het concept van de Poll Tax nog oneerlijker. De Poll Tax is een belasting zoals het 'hoofdgeld' uit de duistere middeleeuwen toen de edellieden nog de plak zwaaiden.

Thatcher fileerde de sociale verworvenheden tot op het bot. Ze was een meester in de truc om de mensen alles te laten slikken. Het breekijzer dat Thatcher aangreep om de mensen in het gareel te doen lopen was 'de individuele vrijheid en de democratie'. Haar grootste vijanden, haar belangrijkste tegenstrevers waren de vakbonden. Volgens miss Maggie waren de vakbonden de bron van alle kwaad. Ze waren een obstakel voor de individuele vrijheden, ze lagen altijd dwars als er een nieuwe regelgeving 'ten gunste van het individu' kwam, ze verstoorden de arbeidsmarkt. 'De vakbonden zijn tegen de democratie', be-

.....

An Nelissen, actrice: 'Ik erger mij mateloos aan Europa. We worden meegesleurd door Merkel en Hollande en daarvoor door Sarkozy.

weerde Margaret Thatcher. Zo slaagde ze er wonderwel in om de pensioenleeftijd te verhogen. Want iedereen kent toch wel iemand die graag na zijn 65ste zou willen blijven werken, is het niet? Waarom zouden we die mensen hun vrijheid ontnemen? De mensen gingen mee in Thatchers verhaal. Toen ze van deze 'geluksmaatregel' konden genieten, begon Thatcher de pensioenuitkeringen te verlagen. Plots hadden de mensen geen keuze meer, ze moesten wel langer blijven werken. 'Mijn vader heeft tot zijn 79ste olieputten gekuist in een garage', vertelt Nigel. 'Niet omdat hij dat graag deed, enkel en alleen om rond te komen.' Nigel toont ons later nog tal van oudere werknemers die jobs uitvoeren zoals de karretjes aan het grootwarenhuis stallen, vuil oprapen, enzovoort. Geen vrijwilligers, maar gepensioneerden die bijklussen omwille van de 'individuele vrijheid'.

.....

Heel Europa wordt de dieperik ingesleurd. Ze blijven maar geld pompen in de banken, terwijl ze goed weten dat dat niet helpt. Ik sprak